

Årsmelding 2018: LEFO – Legeforskningsinstituttet

1.1 Viktige forskningstemaer for LEFOs virksomhet

- Samspill mellom organisatoriske faktorer, legers jobbtilfredshet og behandlingskvalitet
- Allmenntidisin: rekruttering og stabilitet
- Mobbing, vold og uønsket seksuell oppmerksomhet rettet mot leger
- Etske dilemmaer i praksis
- Legers kollegiale helse- og omsorgstilbud
- Styingsystemets betydning for kvalitet og likebehandling i klinisk arbeid
- Veiledning og supervisjon i spesialistutdanningen

Utgivelse av antologien *Prioritering, styring og likebehandling: Utfordringer i norsk helsetjeneste* i april 2018 avsluttet et flerårig prosjekt finansiert av Norges forskningsråd (NFR) med en LEFO-forsker som medredaktør. Det ble benyttet data fra vårt legepanel i flere av studiene som ble presentert i boken.

Det treårige prosjektet *IDOQ – Interactions between Doctors, Organization and Quality of care* ble utvidet til å inkludere ledes syn på dette samspillet. Vi intervjuet ledere ved to av de inkluderte sykehusene. Det videre arbeidet fokuserer fortsatt på praktisk, klinisk nytte og relevans for ansatte og pasienter – samt vitenskapelig formidling.

Fra våre longitudinelle data i Legepanelet har vi studert endringer i legers jobbtilfredshet, helse og opplevd stress relatert til arbeidet, faktorer som påvirker rekruttering til allmenntidisin og utviklingstrekk av mulig mobbing, samt vold og uønsket seksuell oppmerksomhet blant leger.

Utbytte av veiledning og supervisjon i spesialistutdanningen er tema for et nytt doktorgradsprosjekt som ble godkjent i 2018, og som skal gjennomføres av en PhD-kandidat fra LEFO.

Legers grunner for å oppsøke kollegial støtte – og oppfølging etter å ha benyttet slike tilbud – undersøkes, ved intervjuer og spørreskjemaundersøkelser. Datainnsamling til dette flerårige prosjektet begynte i 2018, og den ansatte PhD-stipendiaten har LEFOs instituttsjef Karin Isaksson Rø som hovedveileder.

1.2 Forskersamarbeid, nettverk og oppdrag

I januar 2018 arrangerte LEFO den femte interdisiplinære, nordiske forskersamlingen *Interactions between Professions, Organisation and Quality of care – IPOQ*, nå med ledelse som hovedtema. 11 forskningsprosjekter ble presentert, og med støtte fra NFR kunne vi dekke reise- og oppholdskostnader for yngre forskere. I styingsgruppen sitter representanter fra Sverige, Danmark og Norge.

I juni 2018 arrangerte LEFO også tre workshops om rollekonflikter og medisinsk profesjonalitet, i samarbeid med Senter for profesjonsstudier (Oslo Met - storbyuniversitetet) og Avdeling for helseledelse og helseøkonomi (Universitetet i Oslo). Forskere fra Center of Medicine as a Profession (Columbia University, New York) deltok som innledere, sammen med forskere fra LEFO, OsloMet og UiO. Ytterligere ett seminar, om trusler og vold mot leger, ble arrangert i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin i Bergen og en forsker fra Center of Medicine as a Profession, New York.

Etter avtale har vi utført oppdrag for Legeforeningen, som konsulenthjelp ved medlemsundersøkelser – kvalitetssikring, utsendelse og tolkning av resultater fra elektroniske undersøkelser – og redigering/oppdatering av nettsidene www.legeforeningen.no/kollegastotte på oppdrag fra Utvalg for legehelse.

Vi har veiledet og undervist på profesjonsutdanning, master- og doktorgradsnivå – sistnevnte som hoved- og/eller biveileder for i alt syv doktorgradsstudenter – vært fagfellevurderere i vitenskapelige tidsskrifter og medlem av to doktorgradskomiteer. En av våre forskere var i februar hovedopponent da en avhandling utgått fra Universitetet i Bergen (UiB) skulle forsvares.

I juni disputerte Tuva Kolstad Hertzberg på avhandlingen *En jobb å leve med? En kvalitativ og kvantitativ studie blant norske leger om hvordan ønsket om å være en god lege utfordrer balansen mellom jobb og hjem*. Avhandlingen er utgått fra Modum Bad og Avdeling for medisinsk atferdsvitenskap (UiO) med hovedveileder fra LEFO, samt medforfatterskap på alle fire vitenskapelige artikler den inkluderer.

Blant andre oppdrag har vært programsensur av masterprogrammet i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi ved UiB, verv i Ethics Advisory Board i EU-kommisjonens *Human Brain Project*. LEFO har styreverv i European Association for Physician Health (EAPH) – gjennom året med ansvaret for planlegging av EAPH-konferansen *The Doctor, The patient and The Workplace*, i Oslo 20.–21. mai 2019. Dette inkluderte blant annet vitenskapelig fagfellevurdering av rekordmange abstracts til dette tiårsjubileet for EAPH. Se for øvrig: <https://www.ccnorway.no/eaph/> for faglig innhold.

Sentrale norske samarbeidspartnere: Avdeling for medisinsk atferdsvitenskap, Senter for medisinsk etikk (begge UiO), Uni Research, Universitetet i Bergen, Kunnskapssenteret for helsetjenesten (FHI), Senter for profesjonsstudier (OsloMet) og Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin i Bergen.

Internasjonalt samarbeid: Center of Medicine as a Profession, Columbia University i New York, Uehiro Center for Practical Ethics, Oxford University, UK, University of California, San Francisco, UCSF Medical Center – samt Institutet för stressmedicin (ISM) og Sahlgrenska Universitetssjukhuset/Sahlgrenska Akademin ved Göteborgs universitet i Sverige.

1.3 Datagrunnlag

Legepanelet består av et representativt utvalg av yrkesaktive leger - ca. 2 200 leger med hovedstilling i Norge. Medlemmene har besvart spørreskjema annethvert år siden 1994; panelet utgjør dermed et unikt materiale. Vi innledet i 2018 samarbeid med Tjenester for

Sensitive Data, UiO, og sendte ut skjemaet for den 15. spørreundersøkelsen (2018/2019), både elektronisk og på papir.

Vi gjorde også studier uavhengig av Legepanelet, både kvantitative og kvalitative, som resulterte i flere originalartikler.

1.4 Forskningsformidling

LEFOs forskning sørger for at legenes *egne* opplevelser og synspunkter kommer til orde, noe som er viktig for deres arbeid og for utformingen av helsetjenesten og helsepolitikken.

Det er avgjørende at LEFO er et faglig uavhengig institutt, og fritt kan publisere resultater av forskningen i vitenskapelige tidsskrift og fora rettet mot større publikum, både leger og andre.

I 2018 publiserte instituttet seks originalartikler, én antologi, to bokkapitler og fire kronikker/essays, i tillegg til 12 kommentarartikler til seksjonen "Legelivet" i *Tidsskrift for Den norske legeförening*. Vi publiserte også én artikkel i *Overlegen* og én bokanmeldelse.

Muntlig formidling av forskningsresultater er en viktig del av virksomheten. I 2018 inkluderte det et tjuetalls innlegg på konferanser og i andre fora. I april opprettet vi en profilside på Facebook hvor vi deler aktuelle artikler og arrangementer i LEFOs regi (<https://www.facebook.com/Legeforskningsinstituttet>). I september ble LEFOs instituttsjef intervjuet i en Youtube-video publisert i Legeföreningens serie *Derfor er jeg lege*.

1.5 Bemanning og økonomi

Instituttets aktiviteter har hovedsakelig vært finansiert av SOP, med en andel fra Legeföreningen, samt eksterne kilder.

I 2018 har LEFO hatt seks fast ansatte medarbeidere: instituttsjef/forsker (100 prosent), to seniorforskere (100 prosent), én rådgiver (100 prosent), én nettedaktør/spesialrådgiver (50 prosent) og én forskningssekretær (50 prosent). Vi har hatt to medarbeidere med tidsbegrensede forskningsmidler: gjesteforsker/postdoc (100 prosent, finansiert av Legeföreningens fond for kvalitet og pasientsikkerhet), PhD-stipendiat (i 50-prosentstilling, finansiert av Modum Bad og Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger – SOP). Én seniorforsker har gjennom året bistått som konsulent på timebasis.

Instituttsjef har hatt bistilling ved Ressurscenteret Villa Sana, Modum Bad.

Se www.lefo.no for en nærmere beskrivelse av publikasjoner og pågående prosjekter.